

Roman kao književna forma se pojavio još u starom veku, u grčkoj književnosti, a ime je dobio u srednjem veku. Obrađuje najrazličitije teme i u njemu se susreću različiti karakteri i oslikavaju mnoge životne prilike. Zahvaljujući njegovoj obimnosti i otvorenosti prema životu u svetu, pruža mnogo podataka o ljudima i vremenu koje opisuje. Postoje mnoge vrste romana: autobiografski, biografski, fantastični i naučno-fantastični, pustolovni, kriminalistički, istorijski i legandarni, ali i humoristički, publicistički i satirični. Književnost za decu, moglo bi se reći, počinje od "Alise u zemlji čuda" Luisa Kerola. Zemlja čuda je istovremeno i jedan od najpoznatijih imaginarnih svetova (ovde taj termin koristim u užem smislu, dakle ne označavajući bilo koji fikcionalni, opisivani svet, već upravo svet koji se bar jednom odlikom upadljivo razlikuje od stvarno postojećeg; takvi su prevashodno svetovi koji se opisuju u oblasti fantastične književnosti). Struktura fantastičnih svetova u književnosti za decu ograničena je istim normama koje važe za svu dečju književnost. Ne prekoračuju se određene granice – nema agresivnog, vulgarnog jezika, detaljnog prikazivanja seksualnosti niti upečatljivo prikazanog nasilja. Takođe, poželjno je da delo ima optimističan ton i srećan završetak, ali ne i obavezno. Protagoniste ovakvih narativa najčešće su deca koja na neki način (putem magije ili naučno-fantastičnih pomagala) dospevaju iz primarnog u sekundarni svet.

Fantastična književnost za decu je tokom određenih perioda u pojedinim zemljama kritikovana i čak aktivno suzbijana iz ideoloških razloga (zemlje Istočnog bloka u periodu ždanovizma, ali i zapadna Evropa). U poslednjih dvadesetak godina, naprotiv, doživela je neverovatan uspon kako na komercijalnom tako i na kritičkom planu. Jedna od glavnih kritika upućivanih fantastici oduvek je bila ta da odvaja čitaoca od „stvarnosti“, nudeći im jevtini eskapizam. U književnosti za decu ova se tendencija mogla smatrati naročito opasnom, budući da je, prema kritičarima, mogla navići decu da ne traže rešenja za svoje konkretne probleme, već da se povlače u sopstvene imaginarne svetove u kojima su teškoće iz stvarnosti ili unapred rešene ili jednostavno prećutane.

Erik Rabkin zaključuje da „ako poznamo svet u koji neki čitalac beži, onda poznamo svet iz kog dolazi“. Od šezdesetih godina datira svojevrsan obrt u proučavanju i pisanju književnosti za decu, na scenu stupaju radikalno levo orijentisani teoretičari koji zahtevaju njeno preosmišljanje, nove tekstove koji neće odražavati staro viđenje sveta već će decu podsticati na samostalno razmišljanje i delanje. Uporedo sa tim, pojavljuje se niz knjiga koje odgovaraju novim uslovima i koje bi ranije bile nezamislive. Upadljivo je da su u savremenoj književnoj produkciji ovakve knjige manjina. Većina sekundarnih svetova u poslednjih dvadesetak godina ima zajednički imenitelj – slabo prikrivenu nostalgiju za predindustrijskim dobom i stabilnim, konzervativnim društvom. Ogromna većina savremenih književnih dela za decu koja postuliraju imaginarne svetove pripada žanru epske fantastike. Ti sekundarni svetovi su retko kada urbani, opisivana društva uglavnom podsećaju na (zapadno)evropski srednji vek, što se delimično može pripisati tome što koriste motive i opšte rekvizite bajki. Od sredine pedesetih godina, u književnosti na engleskom govornom području, a kasnije pod njenom prevlašću i drugde, postoji stalni tok knjiga sa manje-više istim tolkinovskim repertoarom čudesnog, i bićima preuzetim iz nordijske i keltske mitologije (vilenjaci, trolovi, zmajevi itd.), koja se do besvesti recikliraju.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com